

Vestdijklaan 26 te Groningen

Ecologisch uitvoeringsplan generieke ontheffing

Kenmerk: 231133

Rapport

KANTOOR ALMERE

Landrostdreef 124
1314 SK Almere
T 036 8200376

KANTOOR GRONINGEN

Friesestraatweg 213 A-D
9743 AD Groningen
T 0596 633355

KANTOOR HOOGEVEEN

Elbe 2
7908 HB Hoozeveen
T 0528 373982

project Uitvoeringsplan bij generieke ontheffing **kenmerk** 231133
Vestdijklaan 26
Groningen

versie rapport **versienummer** **datum** **reden vervallen**
1.0 12 maart 2024 Vigerende versie

auteur
controle en vrijgave

5.1.2e

paraaf

opdrachtgever Bouwgroep Dijkstra Draisma
Bocksmeulen 25, 9101 RA DOKKUM

contactpersoon De heer 5.1.2e

DISCLAIMER

Dit rapport is een uitvoeringsplan bij de generieke ontheffing voor de locatie Vestdijklaan 26 te Groningen, in opdracht van Bouwgroep Dijkstra Draisma BV. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2024 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2024 Uitvoeringsplan bij generieke ontheffing Vestdijklaan 26 te Groningen, kenmerk 231133, d.d. 12 maart 2024

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kwaliteitsborging	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	ROLLEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN	6
3.	HUIDIGE SITUATIE EN VOorgenomen WERKZAAMHEDEN.....	8
3.1	Beschrijving situatie en voorgenomen werkzaamheden.....	8
3.1.1	Beschrijving huidige situatie.....	8
3.1.2	Voorgenomen werkzaamheden	9
3.1.3	Projectfasering.....	9
3.2	Belang projectgebied voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen.....	9
3.3	NDFF-overzicht	11
4.	RESULTATEN VISUELE INSPECTIE EN EFFECTBEOORDELING	12
4.1	Resultaten visuele inspectie	12
4.2	Effectbeoordeling	12
5.	TIJDELIJKE MITIGERENDE MAATREGELEN	14
5.1	Plan voor tijdelijke voorzieningen	14
6.	NATUURVRIJ MAKEN	15
7.	PLAN VOOR PERMANENTE COMPENSATIE	16
7.1	Deelgebieden	16
7.2	Plan voor permanente voorzieningen.....	16
8.	SLOT EN DISCLAIMER.....	17
	BIJLAGE A FOTO'S PROJECTGEBIED	18
	BIJLAGE B PLAN VOOR TIJDELIJKE MITIGATIE.....	20
	BIJLAGE C ECOLOGISCH WERKPROTOCOL NATUURVRIJ MAKEN	23
	BIJLAGE D PLAN VOOR PERMANENTE COMPENSATIE.....	26
	BIJLAGE E LOGBOEK.....	31

1. INLEIDING

In opdracht van Bouwgroep Dijkstra Draisma is namens Christelijke Woningstichting Patrimonium door Eco Reest BV een ecologisch uitvoeringsplan opgesteld voor de locatie Vestdijklaan 26 te Groningen. Het betreft één complex.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek, en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Aanleiding

Aanleiding van dit document zijn de voorgenomen werkzaamheden ter plaatse van Vestdijklaan 26 te Groningen. De voorgenomen werkzaamheden hebben naar verwachting negatieve effecten op de onder de Omgevingswet (voorheen Wet natuurbescherming) beschermde vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van vogels.

In 2019 is door de provincie Groningen ontheffing¹ verleend aan onder andere Christelijke Woningstichting Patrimonium, voor een aantal bepalingen uit de Omgevingswet (provincie Groningen (2019)). Op basis van die ontheffing mogen een aantal handelingen verricht worden die in strijd zijn met bepalingen uit die wet, mits aan voorwaarden worden voldaan die beschreven staan in de generieke ontheffing.

Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffingshouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffingshouder handelende (rechts-)personen. De ontheffingshouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Doel van het voorliggende document is om inzichtelijk te maken op welke wijze wordt voldaan aan de ontheffingsvoorwaarden. Het rapport en de bijlagen dienen als het uitvoeringsplan die gebruikt wordt tijdens de uitvoeringsfase van het project. Alle voorgeschreven stappen uit de Generieke Ontheffing worden beschreven en uitgewerkt.

Het geheel van dit rapport wordt beschouwd als een plan overeenkomstig de generieke ontheffing. Doelgroep van voorliggend uitvoeringsplan zijn uitvoerenden (aannemers, onderaannemers) en opdrachtgever.

¹ Gedeputeerde staten van de provincie Groningen. Definitief besluit Wet natuurbescherming gemeente Groningen. Datum: 9 juli 2019. Dosiernummer: K15790

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties en sloopbegeleiding.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Op het titelblad is de kwaliteitscontrole van deze rapportage weergegeven.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

Het Netwerk Groene Bureaus beschikt over vergunningen voor handelingen die nodig zijn ten behoeve van het inventariseren van beschermde soorten. Deze zijn afgegeven door de verschillende bevoegde gezagen (de provincies en het Ministerie van LNV). Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van deze vergunningen.

1.3 Leeswijzer

Voor het voorgenomen project (beschreven in hoofdstuk 3) zijn de volgende onderdelen in het document uitgewerkt:

- ✂ Rollen, taken en verantwoordelijkheden (hoofdstuk 2);
- ✂ Huidig situatie en voorgenomen werkzaamheden, inclusief het belang van het projectgebied voor beschermde soorten huismus, gierzwaluw en vleermuizen (hoofdstuk 3);
- ✂ Resultaten visuele inspectie en effectbeoordeling (hoofdstuk 4);
- ✂ Plan voor tijdelijke voorzieningen (hoofdstuk 5);
- ✂ Natuurvrij maken (hoofdstuk 6);
- ✂ Plan voor permanente voorzieningen (hoofdstuk 7);
- ✂ Slot en disclaimer (hoofdstuk 8).

Daarnaast zijn er enkele bijlagen opgenomen: Bijlage A omvat enkele foto's van het projectgebied. Bijlage B bevat het plan voor de tijdelijke voorzieningen. Bijlage C bevat de werkwijze van het natuurvrij maken. Bijlage D beschrijft het plan voor de permanente voorzieningen. Daarnaast is in bijlage E een logboek opgenomen.

2. ROLLEN, TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

In dit hoofdstuk worden rollen, contactpersonen, taken en bijbehorende verantwoordelijkheden beschreven (tabel 2.1).

Tabel 2.1 Rollen, contactpersonen, taken en verantwoordelijkheden

Rollen	Organisatie en contactpersoon	Taken en verantwoordelijkheden
Ontheffingshouder	Christelijke Woningstichting Patrimonium	- Communicatie inhoud ontheffing - Eindverantwoordelijke en zeggenschap met betrekking tot uitvoering.
Aannemer	Bouwgroep Dijkstra Draisma De heer 5.1.2e 5.1.2e @bgdd.nl 5.1.2e	- Afstemmen ecologisch werkprotocol met uitvoerenden voor start werkzaamheden. Aannemer is verantwoordelijk voor het handelen van onderaannemers en dienen door aannemer geïnstrueerd te worden. - Het opvolgen van werkinstructies. - Planning met projectecoloog afstemmen. - Inplannen en uitvoeren natuurvrij maken (eventueel door onderaannemer) waarbij de planning wordt doorgegeven door projectecoloog. - Aanbrengen permanente voorzieningen. - Verwijderen materialen natuurvrij maatregelen.
Projectecoloog	Eco Reest De heer 5.1.2e 5.1.2e@ecoreest.nl 5.1.2e	- Begeleiding aannemer bij uitvoering werkzaamheden op het ecologische aspect. - Meldingsformulier versturen aan provincie - Afstemmen planning natuurvrij maken door onderaannemer. Het natuurvrij maken valt onder verantwoording van aannemer en/of opdrachtgever. - Toezicht op werkzaamheden volgens ontheffing en ecologisch werkprotocol en de uitwerking hiervan in het logboek. - Aangeven van mogelijkheden om bij te sturen indien wijzigingen optreden (aangegeven door aannemer). - Doorgeven van wijzigingen aan bevoegd gezag (indien nodig; afweging wordt gemaakt door projectecoloog). - Ecologische verificatie natuurvrij maken en permanente voorzieningen. - Bijhouden logboek
Bevoegd gezag	Provincie Groningen	- Handhaving Omgevingswet. - Controle naleving ontheffing.

De voorgenomen werkzaamheden vallen onder de verantwoordelijkheid van de ontheffingshouder. Besluiten worden dan ook genomen door ontheffingshouder, met uitzondering van de processturing waarvan de begeleiding bij de projectecoloog ligt.

Verificatie van opgenomen voorschriften is eveneens onder de verantwoordelijkheid van ontheffingshouder, maar wordt gemonitord en gecontroleerd door projectecoloog en mogelijk door bevoegd gezag.

Uitvoerende is niet noodzakelijkerwijs de contactpersoon, dit mogen/ kunnen ook afgezanten zijn, mits er voldoende kennis omtrent het project aanwezig is; betekende dat het ecologisch uitvoeringsplan minimaal bekend moet zijn.

3. HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

3.1 Beschrijving situatie en voorgenomen werkzaamheden

3.1.1 Beschrijving huidige situatie

Het projectgebied betreft een appartementencomplex in wijkdeel Helpman e.o. Het complex is uit het bouwjaar 1977. De gevels van het complex bestaan uit een gemetselde stenen muur, waarbij een spouwmuur zonder open stootvoegen aanwezig is. Er bevinden inbouwkasten voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen in de kopgevels. Het dak bestaat uit plat bitumen dak met daktrim.

In de omgeving is oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een het Noord-Willemskanaal ten oosten van het projectgebied. Opgaand groen is in de omgeving eveneens aanwezig in de vorm van bomenrijen langs wegen en in parken.

Een geografische weergave van het complex is in afbeelding 3.1 hieronder opgenomen. In bijlage A zijn eveneens overzichtsfoto's opgenomen.

Figuur 3.1 Geografische weergave van het projectgebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

3.1.2 Voorgenomen werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden betreffen het renoveren van het appartementencomplex. Onder voorgenomen werkzaamheden vallen:

- ✂ Nieuwe buitengevels;
- ✂ Nieuwe buitenkozijnen;
- ✂ Spouwisolatie;
- ✂ Vervangen balkons;
- ✂ Nieuwe dakbedekking.

De uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden staat gepland vanaf 26 augustus 2024. Steigerwerk wordt geplaatst medio september 2024 bij de voor- en achtergevels van het complex voor het vervangen van balkons. De kopgevels blijven vrij van obstakels. De natuurvrij werkzaamheden van de aanwezige inbouwkasten in de kopgevels vinden plaats tussen september en medio oktober 2024, te weten na het broedseizoen van vogels en voorafgaand de winterperiode van vleermuizen.

3.1.3 Projectfasering

Het projectgebied betreft één complex. Omliggende bebouwde omgeving zijn geschikt voor de daarin (eventueel) aanwezige dieren. In combinatie met voldoende tijdelijke mitigatie op wijkdeelniveau is er daarom sprake van voldoende alternatieve locaties waardoor de impact op eventueel aanwezige lokale populaties vleermuizen en/of vogels zeer gering is. Van projectfasering is zodoende geen sprake.

3.2 Belang projectgebied voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen

In de generieke ontheffing is een indeling gemaakt van het belang dat een gebied heeft voor een bepaalde soort. De ecologische waarde die aan zo'n deelgebied is toegekend bepaalt de wijze waarop bijvoorbeeld 'natuurvrij maken' dient plaats te vinden - en hoeveel voorzieningen geplaatst moeten worden om schade aan de populaties te voorkomen (tijdelijke mitigatie). Ook de kwaliteit van natuurinclusief bouwen (permanente mitigatie) is daarin opgenomen. Hoe hoger de waarde van een deelgebied, hoe intensiever de natuurinclusiviteit na afronding dient te zijn.

Op basis van de kaarten, behorend bij de generieke ontheffing, is het appartementencomplex gelegen in de volgende deelgebieden:

Tabel 3.1: Ligging projectlocatie t.o.v. deelgebieden GO

Soort uit GO	Deelgebied	Figuur
Huismus	1	
Gierzwaluw	0	
Vleermuizen	1	

Ongeacht de aan- of afwezigheid van een soort dienen permanente mitigerende voorzieningen aangebracht te worden. Dit document betreft geen maatwerkplan (geen deelgebied drie).

3.3 NDFF-overzicht

In onderstaand overzicht worden de projectrelevante waarnemingen van NDFF (2024) weergegeven.

Tabel 3.2 Beschermde soorten* binnen een straal van één kilometer van het projectgebied.

Soort	
Vogels	Zoogdieren
Boerenwaluw	Bever
Boomkruiper	Bunzing
Bosuil	Eekhoorn
Gekraagde roodstaart	Haas
Gierzwaluw	Otter
Grauwe vliegenvanger	Steenmarter
Groene specht	Overig
Grote bonte specht	Alpenwatersalamander
Grote gele kwikstaart	Grote vos
Huismus	Gevlekte witsnuitlibel
Ijsvogel	Knolspirea
Koolmees	
Ooievaar	
Pimpelmees	
Ransuil	
Roek	
Sperwer	
Zwarte kraai	
Zwarte roodstraat	
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	
Laatvlieger	
Meervleermuis	
Rosse vleermuis	
Ruige dwergvleermuis	
Watervleermuis	

*Habitatrichtlijnsoorten, soorten met jaarrond beschermde nesten en provinciaal beschermde soorten. (Bron: NDFF, 2024)

4. RESULTATEN VISUELE INSPECTIE EN EFFECTBEOORDELING

4.1 Resultaten visuele inspectie

Tijdens de terreininspectie van Eco Reest is een visuele opname van het projectgebied verricht. Doel is om inzicht te krijgen van potentie voor soorten en vervolgstappen te bepalen. Eveneens is gekeken naar potentieel geschikte locaties voor mitigerende voorzieningen. Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog van Eco Reest op 10 november 2023. Daaruit is het volgende gebleken:

Huismus

Het complex is – gezien de aanwezigheid inbouwkasten voor huismus – geschikt als nestlocatie. Het complex bestaat uit een plat bitumen dak en overige nestmogelijkheden in de vorm van holtes ontbreken in de gevels. Zodoende zijn overige nestlocaties of verblijfsruimte voor huismus niet aanwezig.

Gierzwaluw

Het complex is – gezien de aanwezigheid inbouwkasten voor gierzwaluw – geschikt als nestlocatie. Het complex bestaat uit een plat bitumen dak en overige nestmogelijkheden in de vorm van holtes ontbreken in de gevels. Zodoende zijn overige nestlocaties of verblijfsruimte voor gierzwaluw niet aanwezig.

Overige vogelsoorten

Het complex is geschikt voor dak broedende soorten vogels, waaronder scholekster en visdief. Bij de voorgenomen werkzaamheden kan mogelijke verstoring tijdens het broedseizoen plaatsvinden. De voorgenomen werkzaamheden vinden echter buiten het broedseizoen plaats, waardoor verstoring op in gebruik zijnde nesten van broedvogels niet aanwezig is.

Vleermuizen

Op basis van de constructiewijze van het complex zijn (massa-)winterverblijven van vleermuizen niet met zekerheid uit te sluiten. Ook kraam-, paar- of zomerverblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in inbouwkasten bij de zuidelijke kopgevel.

4.2 Effectbeoordeling

Uit de visuele inspectie is gebleken dat het complex binnen het projectgebied geschikt is voor vleermuizen. Daarnaast bevinden er inbouwkasten in de kopgevels die geschikt zijn voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Ook overige broedvogels, zoals scholekster of visdief hebben mogelijkheid om het complex als broedlocatie te gebruiken. Er vinden werkzaamheden plaats aan de gevels en het dak. De potentiële nestplaatsen en verblijfplaatsen gaan bij het vernieuwen van de gevels verloren. Dit is overeenkomstig de verwachting op basis waarvan de generieke ontheffing is verstrekt. In tabel 4.1 zijn de voorgenomen werkzaamheden en de te verwachten effecten op soort(groep) opgenomen.

Tabel 4.1 Effecten per ruimte en soort(groep)

Werkzaamheden:	Effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen	Effecten op nestplaatsen van huismussen	Effecten op nestplaatsen van gierzwaluwen	Effecten op overige soorten broedvogels, o.a. scholekster en visdief
Nieuwe buitengevels	⚡ Verstoring van vleermuizen in inbouwkasten; ⚡ Vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen; ⚡ Mogelijk het doden van vleermuizen.	⚡ Vernielen van nestplaatsen van huismussen.	⚡ Vernielen van nestplaatsen van gierzwaluwen.	Geen, mits gewerkt wordt buiten het broedseizoen
Nieuwe buitenkozijnen	Geen	Geen	Geen	Geen
Spouwisolatie	⚡ Verstoring van vleermuizen in inbouwkasten; ⚡ Vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen; ⚡ Mogelijk het doden van vleermuizen.	Geen	Geen	Geen
Vervangen balkons	Geen	Geen	Geen	Geen
Nieuwe dakbedekking	⚡ Verstoring van vleermuizen in inbouwkasten; ⚡ Vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen; ⚡ Mogelijk het doden van vleermuizen.	Geen	Geen	Geen, mits gewerkt wordt buiten het broedseizoen

Omdat er mogelijk negatieve effecten op potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuis optreden, wordt het complex voorafgaand de renovatiewerkzaamheden natuurvrij gemaakt. Door het natuurvrij maken worden effecten als het doden of beschadigen van bovenstaande soorten voorkomen. Daarnaast worden de inbouwvoorzieningen voor huismus en gierzwaluw gedicht of verwijderd buiten het broedseizoen, te weten tussen september en maart. Natuurvrij maken is uitgewerkt in hoofdstuk 6. Om te voorkomen dat verblijfplaatsen van vleermuizen gedurende de voorgenomen werkzaamheden verloren gaan worden tijdelijke mitigerende maatregelen genomen (hoofdstuk 5). Door natuur inclusief te bouwen worden verblijfplaatsen zoveel mogelijk hersteld en/of gecompenseerd (hoofdstuk 7).

5. TIJDELIJKE MITIGERENDE MAATREGELEN

In het plan voor de tijdelijke voorzieningen zijn voorzieningen gebaseerd op basis van het deelgebied. In de ontheffing worden- om negatieve effecten voor de betreffende soort te dempen- in principe tijdelijke voorzieningen voorgeschreven.

5.1 Plan voor tijdelijke voorzieningen

Het project wordt uitgevoerd met negatieve effecten op vleermuizen. Zodoende dienen er tijdelijk mitigerende maatregelen voor deze soort opgenomen te worden. Aangezien de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen van huismus en gierzwaluw worden uitgevoerd, is het ecologisch gezien niet zinvol om voor deze soorten tijdelijke voorzieningen te plaatsen. De (voorgeschreven) tijdelijke voorzieningen zijn in onderstaande tabel 5.1 weergegeven.

Tabel 5.1: Generieke eis tijdelijke mitigatie 'woningverbetering en groot onderhoud'

Soort uit GO	Deelgebied	Tijdelijke mitigatie	Planning realisatie tijdelijke voorzieningen
Vleermuizen	1	10 verblijfplaatsen (cat. 1 of hoger)/ wijkdeelniveau	Categorie 2: zes maanden (in actieve periode) voorafgaand aan de werkzaamheden

Op wijkdeelniveau zijn voldoende tijdelijke kasten opgehangen ter plaatse van Hora Siccamingel 199-301 en Vondellaan en Spiegelstraat. Voor wat betreft tijdelijke mitigatie is het volgende op wijkdeelniveau geplaatst:

- ✂ Er zijn op 22 maart 2022 in totaal tien tijdelijke huismuskasten (type HMT1, Unitura) opgehangen aan de gevels van de volgende adressen:
 - Hora Siccamingel 199-301.
 - ✂ Er zijn op 22 maart 2022 in totaal vijf tijdelijke gierzwaluwkasten (GZT1, Unitura) opgehangen aan gevels van de volgende adressen:
 - Hora Siccamingel 199-301.
 - ✂ Er zijn op 22 maart 2022 in totaal twintig vleermuiskasten (VMT1a, Unitura) opgehangen aan de gevels van de volgende adressen:
 - Hora Siccamingel 199-301;
 - Hora Siccamingel 204.
- Hieraan wordt voldaan aan de vereiste gewenningsperiode voor vleermuizen.

In bijlage B is het plan voor de tijdelijke voorzieningen uitgewerkt.

6. NATUURVRIJ MAKEN

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het complex - in overeenstemming met de voorschriften uit de generieke ontheffing - natuurvrij gemaakt te worden.

Alvorens het natuurvrij maken dient het meldingsformulier 'Start werkzaamheden' ingevuld te worden. Deze dient zeven dagen voor het natuurvrij maken opgestuurd te worden naar het bevoegd gezag. Eco Reest is door opdrachtgever gemandateerd voor het invullen en opsturen van het meldingsformulier.

Omdat er negatieve effecten op vleermuizen te verwachten zijn moet er voor vleermuizen buiten de kwetsbare winterperiode (vanaf half oktober tot en met maart) en buiten de kraamperiode (buiten de periode half mei tot en met juli) natuurvrij gemaakt worden. Te weten in augustus tot half oktober 2024 dienen de natuurvrij werkzaamheden voor vleermuizen plaats te vinden. Daarnaast dienen de inbouwkasten voor huismus en gierzwaluw te worden verwijderd of dicht te worden gezet buiten het broedseizoen. Te weten in de maand september 2024, mits er geen broedgevallen meer aanwezig zijn. Het natuurvrij maken omvat het treffen van maatregelen zoals voorgeschreven in de generieke ontheffing. Dit werk wordt uitgevoerd door aannemer, onder begeleiding van een ecooloog van Eco Reest. Hierbij is opdrachtgever verantwoordelijk voor het verstrekken van een gedetailleerde planning zodat afspraken (door projectecoloog) ingepland kunnen worden. Hiervoor zal een instructie vooraf (startwerk) worden gegeven, waarna steekproefsgewijs en naar gelang de vordering van de werkzaamheden de wijze van en de effectiviteit van de getroffen maatregelen wordt gecontroleerd.

Het natuurvrij maken wordt ten tijde van de uitvoering door de ecooloog beoordeeld of dit ecologisch verantwoord is, dit is met name afhankelijk van de klimatologische omstandigheden en omgevingsfactoren op dat moment. Globaal wordt de kwetsbare periode van soorten in onderstaande tabel 6.1 weergegeven.

Tabel 6.1: Kwetsbare periode per soort.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen												
Huisumus												
Gierzwaluw												
Algemene broedvogels												

	Werkzaamheden niet uitvoeren, tenzij het werkgebied buiten deze periode natuurvrij is gemaakt
	Voorkeursperiode voor uitvoeren van de werkzaamheden

Als laatste stap wordt het betreffende complex natuurvrij verklaard door de betrokken projectecoloog. Daarbij wordt gecheckt of het natuurvrij maken op adequate wijze heeft plaatsgevonden en daarmee geen kans bestaat dat nog beschermde soorten aanwezig zijn. Deze stap moet ook schriftelijk vastgelegd worden in het logboek. Zonder akkoord van de projectecoloog mogen de werkzaamheden niet van start gaan.

Het natuurvrij maken is uitgewerkt in bijlage C.

7. PLAN VOOR PERMANENTE COMPENSATIE

7.1 Deelgebieden

Het aantal permanente voorzieningen wordt bepaald op basis van het deelgebied en het aantal complexen, zoals nader uitgewerkt in de generieke ontheffing. De aantallen (voorgeschreven) permanente voorzieningen zijn in onderstaande tabel 7.1 weergegeven.

Tabel 7.1: Generieke eis permanente compensatie 'woningverbetering en groot onderhoud'

Soort uit GO	Deelgebied	Permanente compensatie	Totaal
Huismus	1	6 nestplaatsen per complex	6 nestplaatsen
Gierzwaluw	0	6 nestplaatsen per complex	6 nestplaatsen
Vleermuizen	1	Cat. 2 voorziening – 6 verblijfplaatsen per complex PLUS Cat. 3 voorziening – 1 verblijfplaats per complex OF Cat. 4 voorziening – 1 verblijfplaats per complex	Cat. 2: 6 voorzieningen; PLUS Cat. 3: 1 voorziening; OF Cat. 4: 1 voorziening

7.2 Plan voor permanente voorzieningen

Voor huismus worden er in totaal zes permanente nestvoorzieningen gerealiseerd en voor gierzwaluw worden er eveneens in totaal zes permanente nestvoorzieningen gerealiseerd die zijn opgenomen in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Hiervan is mogelijk om af te wijken, indien daar ecologische redenen voor zijn.

Voor de maatregelen worden gevels binnen het projectgebied geselecteerd die voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in het ecologisch werkprotocol huismus en gierzwaluw, bijlage SMP (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019²).

Voor vleermuizen komen er in totaal zes permanente vleermuisvoorzieningen die zijn opgenomen als categorie 2 in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Daarnaast komt er één vleermuisvoorziening die zijn opgenomen als categorie 3 of 4 in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan. Aangaande de plaatsing van de voorzieningen wordt voldaan aan het ecologisch werkprotocol vleermuizen, bijlage SMP (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019).

De posities, typen en aantallen zijn in bijlage D opgenomen.

² Stadsingenieurs gemeente Groningen (2019) Maatregelencatalogus soortenmanagementplan

8. SLOT EN DISCLAIMER

Indien gewerkt wordt zoals in dit ecologisch uitvoeringsplan beschreven, wordt de naar het oordeel van de projectecoloog en binnen de randvoorwaarden van het project de meest ecologisch waardevolle invulling gegeven aan de eisen uit de generieke ontheffing. Vanwege de dynamische aard van het project en het feit dat veel factoren een rol spelen (zoals bijvoorbeeld klimatologische omstandigheden die effect kunnen hebben op de duur en start en einde van het broedseizoen en de planning van de opdrachtgever), valt niet uit te sluiten dat afwijkingen ten opzichte van de generieke ontheffing ontstaan. Indien voorschriften niet gevolgd kunnen worden kan het project in overleg met opdrachtgever en projectecoloog stilgelegd worden, zodat passende maatregelen genomen kunnen worden.

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Hierbij kan gedacht worden aan het zo kort mogelijk werken binnen het projectgebied en het vermijden van het gebruik van kunstverlichting tussen zonsondergang en zonsopkomst.

Opdrachtgever (of gedelegeerden daarvan, zie voorwaarden in de ontheffing) is bij de uitvoering van haar werkzaamheden verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften, zoals deze voortvloeien uit de Wet natuurbescherming en de generieke ontheffing.

De opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging, die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

BIJLAGE A | FOTO'S PROJECTGEBIED

Figuur 1 Voorzijde Zuiderflat.

Figuur 2. Achterzijde Zuiderflat.

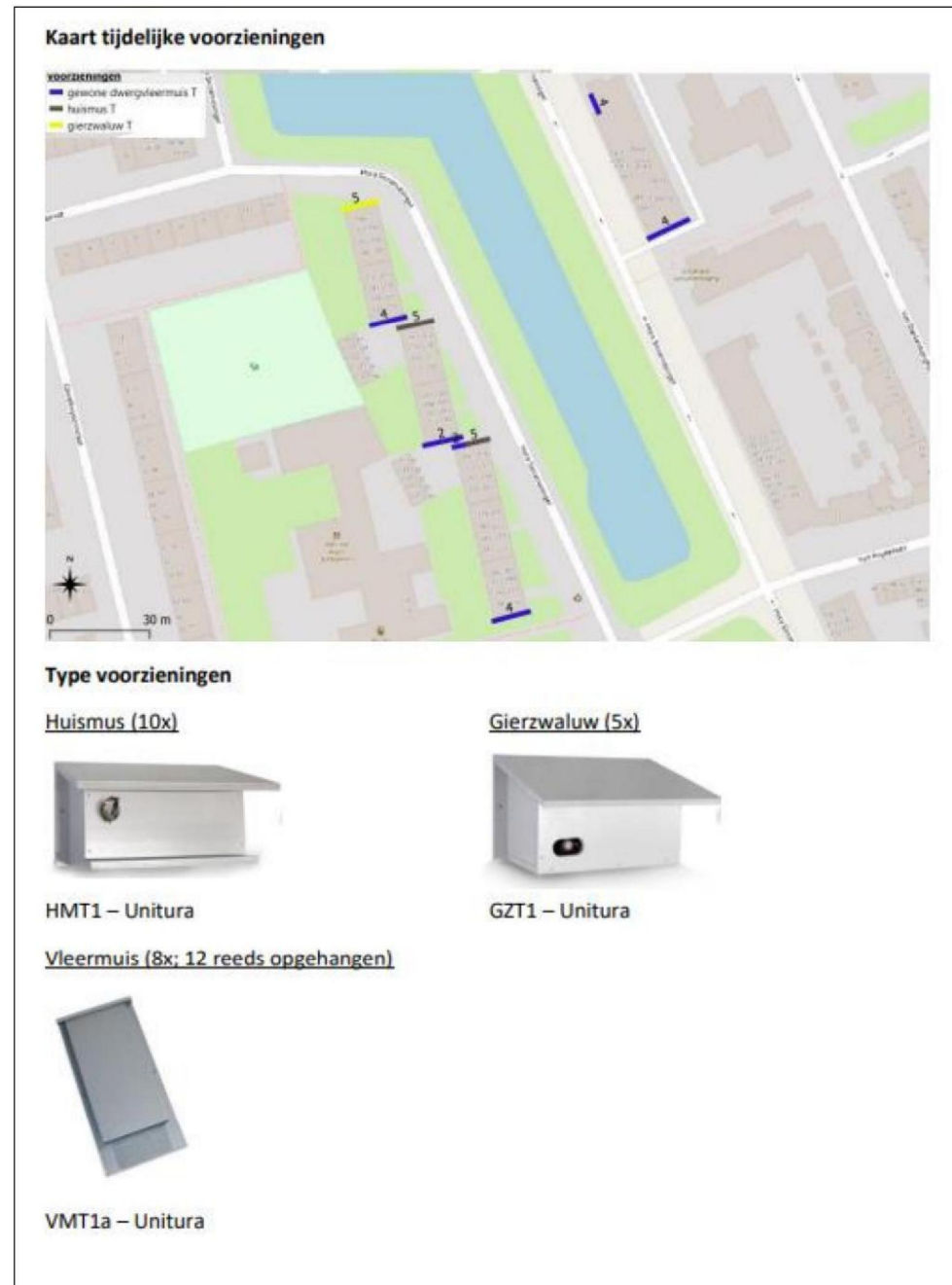
Figuur 3. Aanwezige vogel inbouwkasten (huismus en gierzwaluw) ter plaatse van de noordgevel.

Figuur 4. Aanwezige vleermuis inbouwkasten ter plaatse van de zuidgevel.

BIJLAGE B | PLAN VOOR TIJDELIJKE MITIGATIE

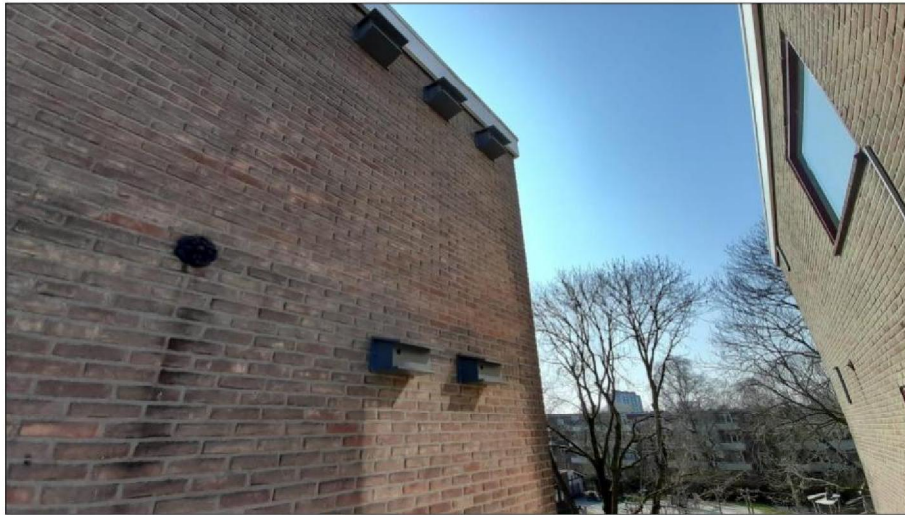
Soort uit GO	Deelgebied	Tijdelijke mitigatie	Totaal
Vleermuizen	0	10 verblijfplaatsen (cat. 1 of hoger)/ wijkdeelniveau	10

Figuur 5. Locatie geplaatste tijdelijke voorzieningen Hora Siccamingel.

Figuur 6. Geplaatste tijdelijke voorzieningen aan de kopgevel.

Figuur 7. Geplaatste tijdelijke voorzieningen aan de gevel.

BIJLAGE C | ECOLOGISCH WERKPROTOCOL NATUURVRIJ MAKEN

Algemeen

Het natuurvrij maken houdt in dat het gebouw op een diervriendelijke manier toegankelijk wordt gemaakt voor aanwezige diersoorten (o.a. huismus, gierwaluw en vleermuizen). Hierbij hebben de aanwezige diersoorten in het gebouw de kans om het gebouw te verlaten, maar niet meer terug het gebouw in kunnen. Het doel is uiteindelijk dat de aanwezige diersoorten bij de (renovatie)werkzaamheden niet gedood worden of gewond raken.

Het is niet mogelijk om tot in detail elke toegangsmogelijkheid te beschrijven. Er wordt gestreefd naar een zo compleet mogelijk werkprotocol, echter zal er onder begeleiding en op aanwijzing van een projectecoloog natuurvrij gemaakt moeten worden.

Algemene voorwaarde

Bij het natuurvrij maken zijn de volgende documenten aanwezig op de locatie van de werkzaamheden:

- ✂ Generieke ontheffing;
- ✂ Soortmanagement plan;
- ✂ Uitvoeringsplan;
- ✂ Bij het natuurvrij maken dient de projectecoloog aanwezig te zijn. In de loop van de eerste dag van het natuurvrij maken zal de projectecoloog ter plaatse zijn om de al reeds aangebrachte maatregelen te controleren en indien nodig bij te sturen.

Periode uitvoering:

De natuurvrij werkzaamheden worden uitgevoerd tussen september – half oktober 2024.

Maatregelen vogels

- ✂ Natuurvrij maken ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen vindt plaats vanaf september 2024, buiten het broedseizoen.
- ✂ Bij de natuurvrij werkzaamheden worden de aanwezige nestkasten gecontroleerd op aanwezigheid van eventuele broedvogels. Bij afwezigheid worden de kasten gedicht met vogelwerende borstels of verwijderd uit de gevel.

Maatregelen vleermuizen

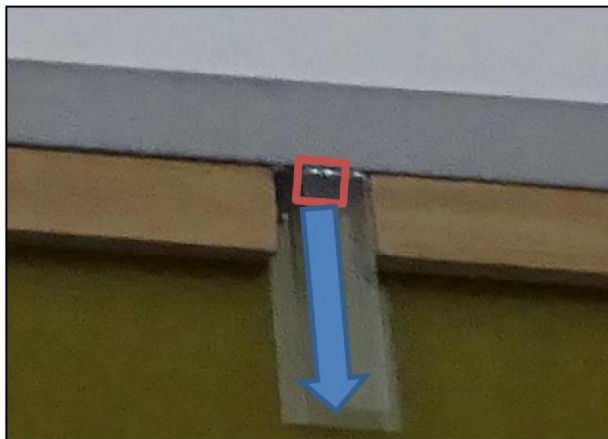
- ✂ Gedurende de winterrust periode van vleermuizen (tussen november en maart) kan er ten behoeve van vleermuizen niet natuurvrij gemaakt worden. In de kraamperiode (mei – augustus) kan er eveneens niet natuurvrij gemaakt worden omdat jonge dieren niet kunnen vliegen. Derhalve worden de natuurvrij werkzaamheden uitgevoerd in de periode tussen augustus en half oktober 2024.
- ✂ De natuurvrij werkzaamheden vinden vaak overdag plaats, terwijl vleermuizen dan in gebouwdelen slapen en niet kunnen vluchten. Door het toepassen van exclusion flaps kunnen vleermuizen via de flaps in de avonduren naar buiten vliegen. De exclusion flap is gemaakt van glad plastic, wat ervoor zorgt dat vleermuizen geen grip meer hebben om terug naar binnen te kruipen (figuur 6).
- ✂ Afdichten ruimte bij de daktrim d.m.v. vulschuim/houten latten of borstels. Per strekkende gevel dient tenminste om de vijf meter één exclusion flap aangebracht te worden op elke woonlaag.
- ✂ Afdichten open stootvoegen en inbouwkasten:
 - Open stootvoegen voorzien van één exclusion flap;
 - Inbouwkasten endoscopisch controleren door projectecoloog;

- Bij afwezigheid van vleermuizen kunnen de kasten geheel gedicht worden of verwijderd;
- Bij aanwezigheid van vleermuizen dient een exclusion flap geplaatst te worden bij de toegang van de vleermuiskast en de overige delen te worden dichtgezet met vulschuim.
 - Na drie dagen worden de kasten opnieuw endoscopisch gecontroleerd om te bepalen of genomen maatregelen effectief zijn geweest.
 - Bij afwezigheid van vleermuizen worden de kasten geheel dichtgezet of verwijderd.

🔧 Afdichting natuurvrij maatregelen na renovatiewerkzaamheden weer verwijderen.

Figuur 8. Voorbeeld exclusion flap (Faunaprojecten).

Figuur 9. Voorbeeld plaatsen exclusion flap en houten latten om kieren te dichten bij een dakrand, waarbij de opening aan de achterzijde van de exclusion flap verder wordt uitgesneden, zodat er een uitgang ontstaat bij de kier tussen de dakrand voor vleermuizen en verder strak is afgewerkt.

Figuur 10. Foto voorbeeld natuurvrij maken specifiek onderdeel vleermuizen (rode lijn – kieren bij dakrand met plaatsing exclusion flap (gele vierkant).

Controle door projectecoloog

Voor het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van woningverbetering en groot onderhoud is nacontrole op de effectiviteit van de natuurvrij maatregelen noodzakelijk in deelgebieden 1 en 2 voor vleermuizen. Het projectgebied valt in deelgebied 1 voor vleermuizen en derhalve is nacontrole met batdetector noodzakelijk.

Na afronding werkzaamheden

Na afronding van de werkzaamheden worden de natuurvrij maatregelen verwijderd door aannemer. Dit dient zo snel mogelijk na het afronden van de werkzaamheden plaats te vinden.

BIJLAGE D | PLAN VOOR PERMANENTE COMPENSATIE

Soort uit GO	Deelgebied	Permanente compensatie	Totaal
Huismus	1	6 nestplaatsen per complex	6 nestplaatsen
Gierzwaluw	0	6 nestplaatsen per complex	6 nestplaatsen
Vleermuizen	1	Cat. 2 voorziening – 6 verblijfplaatsen per complex PLUS Cat. 3 voorziening – 1 verblijfplaats per complex OF Cat. 4 voorziening – 1 verblijfplaats per complex	Cat. 2: 6 voorzieningen; PLUS Cat. 3: 1 voorziening; OF Cat. 4: 1 voorziening

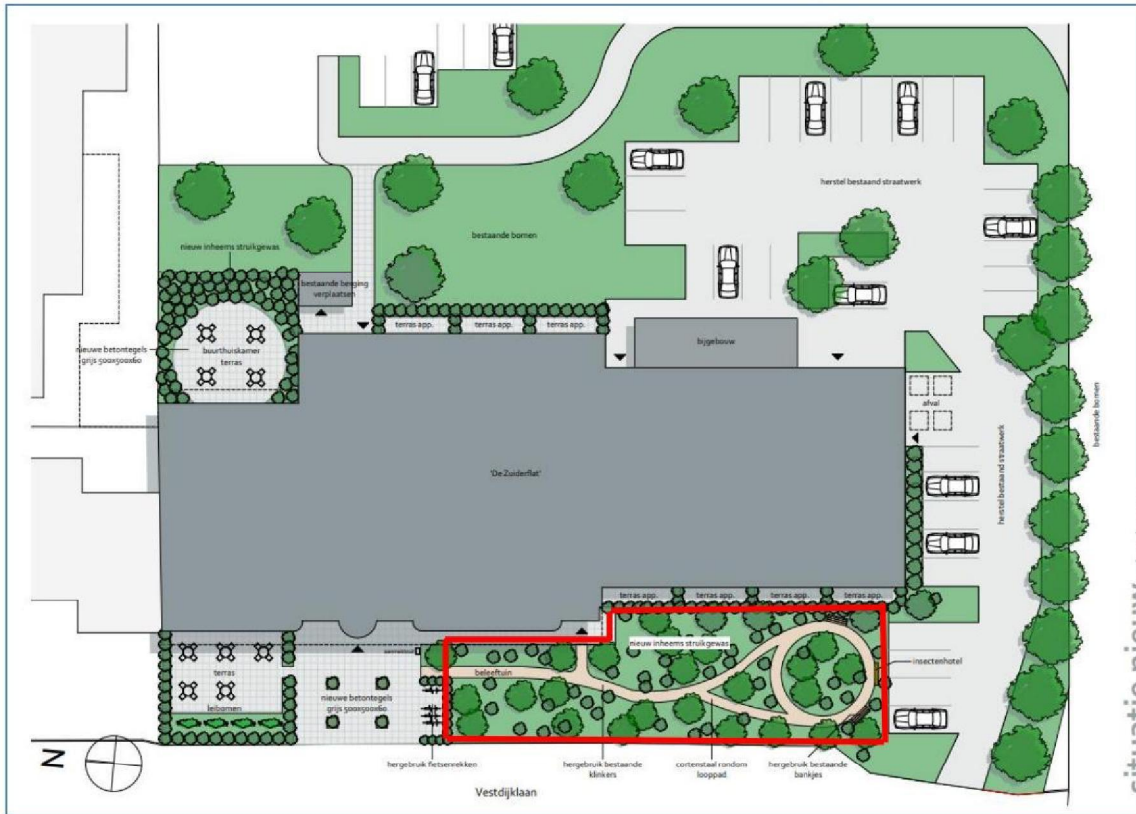
Huismus

Voor huismus worden er in totaal zes permanente nestvoorzieningen gerealiseerd die zijn opgenomen in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Hiervan is mogelijk om af te wijken, indien daar ecologische redenen voor zijn.

De voorzieningen worden geplaatst in de vorm van een huismussentil. Het type dat wordt gebruikt is HMPT1 van Unitura of kwalitatief vergelijkbaar, zie onderstaand figuur 11. De huismussentil heeft zes nestlocaties voor huismus, die toegankelijk zijn via een opening met een diameter van 34 millimeter. De geschikte locatie waar de huismustil geplaatst wordt is tussen het opgaand groen, zodat huismussen dichtbij schuilmogelijkheden bevinden (zie rood omlijnd figuur 12).

Figuur 11. HMPT1 (Unitura)

Figuur 12. Geschikte locatie voor huismustil (rood omlijnd).

Gierzwaluw

Voor gierzwaluw worden er in totaal zes permanente nestvoorzieningen gerealiseerd die zijn opgenomen in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Hiervan is mogelijk om af te wijken, indien daar ecologische redenen voor zijn.

Voor de maatregelen worden gevels binnen het projectgebied geselecteerd die voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in het ecologisch werkprotocol gierzwaluw, bijlage SMP (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019³).

Toegepaste voorzieningen voor gierwaluven worden tijdens de renovatiewerkzaamheden aangebracht en bestaan uit tenminste zes permanente voorzieningen, in de vorm van bijvoorbeeld inbouwkasten. Het type kast dat wordt gebruikt is GZP2 van Unitura of kwalitatief vergelijkbaar, zie onderstaand figuur 13. De exacte aan te brengen voorzieningen en de locaties dienen nog bepaald te worden in overleg tussen aannemer en projectecoloog.

Figuur 13. GZP2 (Unitura)

³ Stadsingenieurs gemeente Groningen (2019) Maatregelencatalogus soortenmanagementplan

Richtlijnen gierzwaluwvoorzieningen aanbrengen

- ✂ Gierzwaluwen zijn rotsbroeders, ze willen hoog en ongestoord zitten. Daarom: kasten hoog op de gevels, hoe hoger hoe beter;
- ✂ Gierzwaluwen moeten zich eerst laten vallen voordat ze kunnen vliegen ('vrije uitvalhoogte'). Onder nestplaatsen gierzwaluwen moet 3 meter vrije ruimte zijn. Er mogen geen bomen of andere objecten in de aanvliegeroute staan;
- ✂ Gierzwaluwen broeden (meestal) in kolonies. Ze willen dus wel samen op een gevel zitten – maar willen wel wat ruimte tot de burens. Daarom: minimaal 1 meter afstand tussen nestplaatsen van gierzwaluwen houden;
- ✂ Nestplaatsen op (oost-)noordoostelijke tot noordwestelijke gevels zetten. Gierzwaluwen kunnen slecht tegen hitte, op zonbeschenen gevels sterven de jongen bij mooi weer;
- ✂ Tenslotte moet het niet te druk zijn met menselijke activiteiten, auto's/ brommers e.d. Dus ook niet bij openslaande ramen e.d. in de buurt.
- ✂ Overlast: hang kasten niet té dicht bij openslaande ramen en niet boven balkons, terrasjes e.d. Dit i.v.m. hinder van geluid/ vogelpoep.

Vleermuizen

Voor vleermuizen dienen in totaal zes permanente vleermuisvoorzieningen te worden gerealiseerd die zijn opgenomen als categorie 2 in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Daarnaast dient er één vleermuisvoorziening te worden gerealiseerd die zijn opgenomen als categorie 3 of 4 in de maatregelencatalogus soortenmanagementplan. Aangaande de plaatsing van de voorzieningen wordt voldaan aan het ecologisch werkprotocol vleermuizen, bijlage SMP (Stadsingenieurs gemeente Groningen 2019). Onderstaande mogelijkheden kunnen worden toegepast, echter worden de exacte voorzieningen voor vleermuizen en de locaties nog besproken tussen aannemer en projectecoloog.

Ruimte in de boeiboorden

De boeiboorden van het complex worden toegankelijk en geschikt gemaakt voor vleermuizen. Door een extra luchtruimte te creëren van 40 millimeter dikte, kan deze ruimte door vleermuizen als vaste rust- en verblijfplaats in gebruik worden genomen (zie figuur 14). Hierbij wordt toegang aangebracht in de vorm van gaten van 25 millimeter in diameter. De afstand tussen de gaten betreft circa één meter. Door gebruik te maken van ruw houten richelwerk, zoals vuren houten latten en houten platen, krijgen vleermuizen voldoende grip om tussen de spleet te kunnen hangen.

Om overlast te voorkomen worden toegangsopeningen niet boven delen geplaatst waar veel menselijk activiteit aanwezig is, zoals openslaande deurdelen of terrasdelen (zie figuur 15).

Figuur 14. Voorbeeld creëren van een spleet aan de rand van de boeiboorden (zwart omlijnd) en voorzien van toegangsopeningen van 25 millimeter Ø.

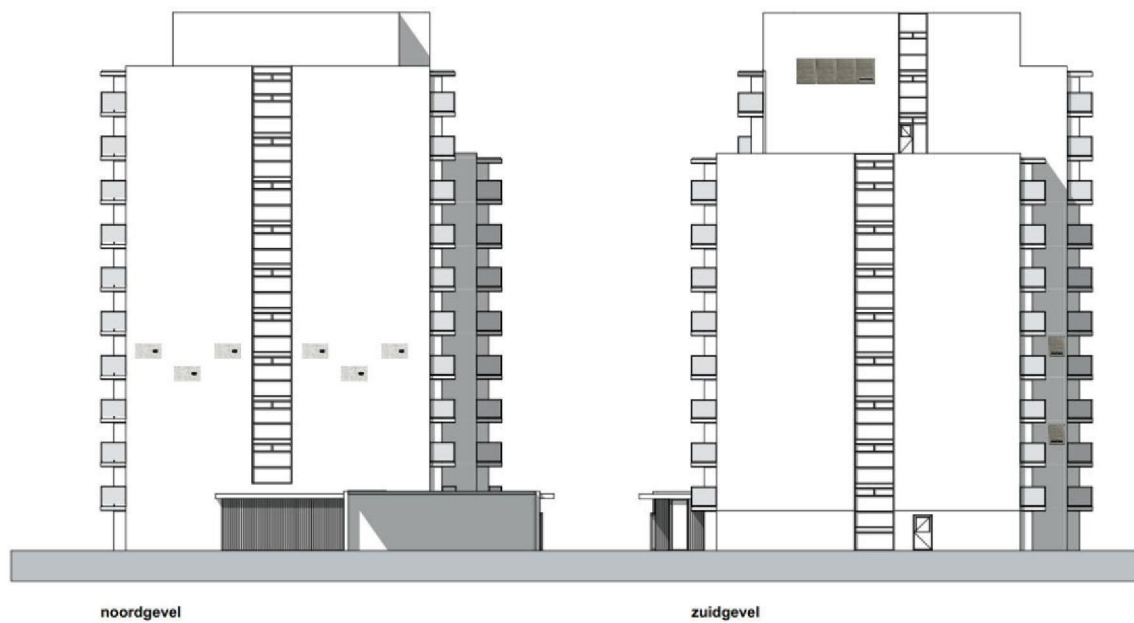
Figuur 15. Geschikte locatie voor toegangsopening bij de boeiboorden (rood omlijnd).

Inbouwkasten

Er wordt één geschakelde inbouwkast (categorie 4) aan de geschikte kopgevel van het appartementencomplex geplaatst met een oriëntatie richting het zuiden. De inbouwkast bestaat uit viermaal het type ANS – 6 (met invliegopening) en drie tussen geschakelde uitbreidingskasten (zonder invliegopening) van Veldshop (zie onderstaande figuur 16).

Figuur 16. ANS – 6 geschakeld (Veldshop).

Figuur 17. Voorbeeld locatie te plaatsen inbouwvoorzieningen.

BIJLAGE E | LOGBOEK

In het logboek worden veldbezoeken en uitgevoerde maatregelen door de ecooloog verwoord. Het logboek dient als bewijslast, zodat te allen tijde kan worden aangetoond dat er gehandeld wordt conform de Omgevingswet. Het logboek wordt bij start uitvoering in een separaat document bijgehouden.